

NOTY O AUTORACH

MICHAŁ BIAŁKOWSKI – dr, historyk, politolog, adiunkt w Katedrze Historii Dyplomacji na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Prezes Klubu Inteligencji Katolickiej w Toruniu. Inicjator i redaktor naukowy publikacji wielotomowej *Studia soborowe. Historia i nauczanie Vaticanum II*, t. 1, Toruń-Gdańsk 2013; *Studia soborowe. Historia i recepcja Vaticanum II*, t. 2, cz. 1-2, Toruń 2014-2015. Ostatnio opublikował monografię: *Wokół Soboru Watykańskiego II. Studia i szkice*, Toruń 2016; *Opozycja demokratyczna w Toruniu i w województwie toruńskim w latach 1976-1980*, Toruń 2017 (współautor) oraz pracę zbiorową „*Radość i nadzieja, smutek i trwoga...*” *Sobór Watykański II z perspektywy półwiecza*, Toruń 2016 (red.). Główne zainteresowania badawcze: Kościół katolicki w XX w., historia i recepcja Soboru Watykańskiego II, nauczanie społeczne Kościoła katolickiego, rola katolików świeckich w przeobrażeniach polityczno-społecznych w Europie i Polsce w XX-XXI w., opozycja w PRL i państwach bloku wschodniego, relacje między polityką i religią (w szczególności stosunki państwo – Kościół katolicki w Polsce po 1989 r.), dzieje Pomorza i Kujaw.

GRZEGORZ JACEK BRZUSTOWICZ – doktor nauk humanistycznych, historyk, nauczyciel, działacz regionalny. Od trzydziestu lat zajmuje się historią średniowieczną Nowej Marchii i Księstwa Pomorskiego, heraldyką i genealogią rodów rycerskich. Autor dwudziestu książek i kilkuset publikacji naukowych, naukowo-popularnych i popularyzatorskich, opublikowanych w wydawnictwach zwartych i pismach naukowych oraz pismach popularnych i czasopiśmie. Uczestnik konferencji naukowych, organizator konferencji historycznych, prelekcji, wystaw, wycieczek studyjnych i terenowych oraz uroczystości rocznicowych.

MONIKA DUDKA – absolwentka historii na Uniwersytecie Jagiellońskim, doktorantka w Zakładzie Historii Polski Średniowiecznej w Instytucie Historii UJ. Przygotowuje rozprawę doktorską pt. *Środowisko wikariuszy katedry krakowskiej do połowy XV wieku*. Jej zainteresowania badawcze to historia katedry krakowskiej w średniowieczu oraz historia średniowiecznej dyplomacji. Obecnie pracuje jako nauczyciel.

JERZY GORZELIK – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii sztuki, pracownik Zakładu Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, autor prac poświęconych sztuce nowożytnej w Europie Środkowej, związkom sztuki z procesami konfesjonalizacji oraz unarodowienia. Współautor *Historii sztuki Górnego Śląska. Od średniowiecza do końca XX wieku* – pierwszej monografii obejmującej cały obszar historycznego Górnego Śląska.

BOŻENA GRABOWSKA – dr, historyk sztuki, pracownik Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gorzowie Wlkp., zajmuje się zabytkami na terenie północnej części województwa lubuskiego.

DOROTA JASIŃSKA – absolwentka historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1994 roku uzyskała tytuł magistra na podstawie pracy dotyczącej malarstwa materii w Grupie Krakowskiej (praca magisterska pod kierunkiem prof. Piotra Krakowskiego). Wieloletnia kustosz kaplicy św. Małgorzaty i Judyty w Krakowie. Interesuje się głównie dziejami sztuki nowożytnej na ziemiach polskich, ze szczególnym uwzględnieniem architektury drewnianej. Dziennikarka, członek redakcji Tygodnika Salwatorskiego.

PRZEMYSŁAW KALETA – doktorant w zakładzie historii starożytnej i średniowiecznej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Zainteresowania autora oscylują wokół historii średniowiecznej Polski, genealogii (w szczególności rycerskiej), sfragistyki i heraldyki.

MARCELI KOSMAN – prof. zw. dr hab., historyk, kierownik Zakładu Kultury Politycznej na Uniwersytecie Adama Mickiewicza, w l. 1976-1982 dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN, autor ponad 1500 publikacji, w tym rozpraw z dziejów Kościoła na Litwie oraz syntezy Polska w drugim tysiącleciu (t. 1-2).

RADOSŁAW KRAJNIAK – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii. Stypendysta Fundacji Lanckorońskich (2012 r.) i Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu (2013 r., 2017 r.). Laureat Programu START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej dla wybitnych młodych naukowców. Członek Towarzystwa Naukowego w Toruniu, Towarzystwa Miłośników Torunia i Ławy Encyklopedystów Gdańskich. Autor kilkudziesięciu prac publikowanych w uznanych periodykach naukowych oraz książki pt. *Duchowieństwo kapituły katedralnej w Chełmży do 1466 roku. Studium prozopograficzne*, Toruń 2013. Realizował i realizuje indywidualne i zespołowe granty finansowane przez Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.

WOJCIECH MLECZKO CR – dr, zmartwychwstaniec, pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie; przewodniczący Sekcji Duchowości Polskiego Towarzystwa Teologicznego; członek Międzynarodowej Komisji Studiów Zmartwychwstańczych; redaktor naczelny „Zeszytów Historyczno-Teologicznych. Rocznika Zmartwychwstańców”; opublikował szereg źródeł i opracowań dotyczących historii, duchowości i pedagogii Zgromadzenia Zmartwychwstańców, m.in. *Nauka i świętość. Formacja kapłańska w myśli i działalności zmartwychwstańców*, Kraków 2014.

SEWERYN PAUCH – mgr historii, obecnie doktorant w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Zawodowo nauczyciel historii w Zespole Szkół nr 2 w Pelplinie. Publikował na łamach czasopism popularnonaukowych i naukowych m.in.: „Pomeranii”, „Mówią Wieki”, „Zeszytów Chojnickich”, „Studiów Pelplińskich”, „Naszej Przeszłości”.

MIROŚLAWA SOBCZYŃSKA-SZCZEPAŃSKA – mgr historii sztuki (1998, UW), mgr filologii hiszpańskiej (2000, UW), lic. filologii włoskiej (2002, UŚ), dr nauk humanistycznych w zakresie historii sztuki (2010, UW). Od 2011 r. asystent, od 2013 r. adiunkt w Zakładzie Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego. Autorka książki *Architektura trynitarzy na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej* (2017, Wydawnictwo UŚ).

KS. MICHAŁ SOŁOMIENIUK – doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, absolwent Pontificium Institutum Altioris Latinitatis w Rzymie oraz dyplomowany paleograf i archiwista. Jest dyrektorem Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie, prowadzi lektorat języka łacińskiego i greckiego w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie. Od 2017 roku konsultor Rady do Spraw Kultury i Dziedzictwa Kulturowego przy Konferencji Episkopatu Polski.

ŁUKASZ WŁODARSKI – mgr historii, obecnie doktorant na Wydziale Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Swoje zainteresowania badawcze koncentruje na historii Kościoła w Polsce.

WALDEMAR WITOLD ŻUREK SDB – dr hab., prof. KUL, od października 1995 roku pracownik naukowy Ośrodka Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych w KUL, od października 2011 roku jego dyrektor.

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

- MONIKA DUDKA, *Dyplomaci Władysława Jagiełły w Stolicy Apostolskiej* 5
- SEWERYN PAUCH, *Ślady dołkowe na portalach kościołów gotyckich Polski północnej*.....41
- BOŻENA GRABOWSKA, „*Iam seges est ubi Troia fuit*”. *Inskrypcje z nieistniejącej sali klasztoru cystersów w Bledzewie*.....71
- GRZEGORZ JACEK BRZUSTOWICZ, *Sędziowie i prokuratorzy skład komisji sądowych rozpatrujących zachodniopomorsko-brandenburski spór z przełomu XV/XVI w., dotyczący przynależności państwowej Granowa na Ziemi Choszczeńskiej* 87
- PRZEMYSŁAW KALETĄ, *Proces o obrazę papieża Urbana VI w świetle historiografii* 99
- WOJCIECH MLECZKO CR, *Ks. Kajsiewicz i Zmartwychwstańcy wobec duchowieństwa uczestniczącego w Powstaniu Styczniowym* 111
- MIROŚLAWA SOBCZYŃSKA-SZCZEPAŃSKA, *Kasata klasztoru Trynitarzy w Krotoszynie oraz losy jego kulturowego dziedzictwa* 131
- DOROTA JASIŃSKA, *Kaplica św. Małgorzaty w Krakowie* 155
- WALDEMAR WITOLD ŻUREK SDB, *Kościół Świętego Michała Archaniola w Iwieńcu w diecezji pińskiej w 1933 roku* 187

JERZY GORZELIK, <i>Kult autentyczności i powrót do słowiańskich korzeni. Projekt rzeźbiarskiej dekoracji katedry Chrystusa Króla w Katowicach a mit cyrylo-metodiański</i>	203
ŁUKASZ WŁODARSKI, <i>Działalność księdza prefekta Szczepana Soszyńskiego w Przasnyszu w świetle dokumentów urzędu bezpieczeństwa</i>	219
MICHAŁ BIAŁKOWSKI, <i>Początki odnowy posoborowej w Kościele katolickim w Polsce (do 1972 roku). Zarys wybranych problemów</i>	229

RECENZJE

RADOSŁAW KRAJNIAK, Rec. <i>Kilka uzupełnień i sprostowań do książki Tomasza Pietrasa o przedstawicielach rodziny Oporowskich herbu Sulima</i>	273
KS. MICHAŁ SOŁOMIENIUK, Rec. Ks. Dariusz Majewski (red.), <i>Pontyfikał. Odzyskana perła płockiego średniowiecza</i>	281
MARCELI KOSMAN, Rec. M. Inglot S. J., <i>How the Jesuits survived their Suppression. The Society of Jesus in the Russian Empire (1773-1814)</i>	285
MARCELI KOSMAN, Rec. <i>Lux in Oriente – Lux ex Oriente. Polska i Stolica Apostolska – 1050 lat historii. Poland and the Holy See – 1050 Years of History</i>	291
NOTY O AUTORACH	297

CONTENTS

ARTICLES

- MONIKA DUDKA, *Diplomats of king Ladislaus Jagiello in the Holy See*.....5
- SEWERYN PAUCH, *Pit traces on the portals of gothic churches of northern Poland*.....41
- BOŻENA GRABOWSKA, *“Iam seges est ubi Troia fuit”. Inscriptions from the no longer existing hall of the Cistercian monastery in Bledzew* 71
- GRZEGORZ JACEK BRZUSTOWICZ, *Judges and prosecutors. Members of court committees investigating the Western Pomeranian – Brandenburgian conflict at the turn of the 15th and 16th century concerning the state affiliation of Granowo in Choszczno region* 87
- PRZEMYSŁAW KALETĄ, *The trial for insulting Pope Urban VI in the light of historiography*.....99
- WOJCIECH MLECZKO CR, *Rev. Kajsiewicz and The Resurrectionists in connection with the participation of clergy in January Uprising* 111
- MIROŚLAWA SOBCZYŃSKA-SZCZEPAŃSKA, *The dissolution of the Trinitarian monastery in Krotoszyn and the history of its spiritual legacy*..... 131
- DOROTA JASIŃSKA, *St. Margaret’s Chapel in Cracow*..... 155
- WALDEMAR WITOLD ŻUREK SDB, *The Church of St. Michael the Archangel in Iwieniec in the Diocese of Pińsk in 1933* 187

JERZY GORZELIK, <i>Cult of authenticity and return to Slavic roots. Project of sculptural decoration of the Cathedral of Christ the King in Katowice and the myth of Cyril and Methodius</i>	203
ŁUKASZ WŁODARSKI, <i>The activity of prefect Szczepan Soszyński in Przasnysz in the light of the documents of Security Office</i>	219
MICHAŁ BIAŁKOWSKI, <i>The beginnings of post-council renewal in Roman Catholic Church in Poland (until 1972). An outline of chosen problems</i>	229

REVIEWS

RADOSŁAW KRAJNIAK, Rev.: <i>A Few Additions and Corrections to Tomasz Pietras's Book about the Representatives of the Oporowskis Family of the Sulima Coat of Arms</i>	273
REV. MICHAŁ SOŁOMIENIUK, Rev.: Rev. D. Majewski (Ed), <i>Pontifical. The Regained Jewel of Medieval Płock</i>	281
MARCELI KOSMAN, Rev.: M. Inglot S. J., <i>How the Jesuits Survived their Suppression. The Society of Jesus in the Russian Empire (1773-1814)</i>	285
MARCELI KOSMAN, Rev.: <i>Lux in Oriente – Lux ex Oriente. Poland and the Holy See – 1050 Years of History</i>	291
NOTES ABOUT AUTHORS	297

PROCEDURA RECENZOWANIA ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

1. Procedura recenzowania artykułów jest zgodna z zaleceniami opisanymi w broszurze Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce”, Warszawa 2011.
2. Autorzy przysyłając pracę do publikacji w czasopiśmie wyrażają zgodę na proces recenzji.
3. Nadesłane publikacje są poddane ocenie w pierwszej kolejności przez Redakcję.
4. Następnie publikacje są recenzowane przez dwóch rzetelnych recenzentów, którzy nie są członkami Redakcji pisma i posiadają co najmniej stopień doktora.
5. Nadesłane prace nie będą wysyłane do recenzentów z tej samej placówki, z której pochodzą Autorzy oraz do osób mogących pozostać z Autorem w konflikcie interesów.
6. Prace recenzowane są poufnie i anonimowo.
7. Pracy nadawany jest numer redakcyjny, identyfikujący ją na dalszych etapach procesu wydawniczego.
8. Recenzentem nie wolno wykorzystywać wiedzy na temat pracy przed jej publikacją.
9. Recenzent przekazuje sporządzoną recenzję w postaci elektronicznej na adres mailowy Redakcji podany na formularzu recenzji oraz w formie papierowej z odręcznym podpisem, która przechowywana jest w Redakcji przez okres 5 lat.
10. Ostateczną kwalifikację do druku podejmuje Redaktor Naczelny na podstawie analizy uwag zawartych w recenzji i ostatecznej wersji artykułu dostarczonej przez Autora.
11. Raz w roku Redakcja zamieszcza na stronie internetowej uaktualnioną pełną listę Recenzentów, z którymi współpracuje.

ZASADY REDAKCYJNE ODNOŚNIE PRZYPISÓW I BIBLIOGRAFII

1. Stosujemy tzw. przypisy dolne. Numer przypisu (cyfry arabskie) w tekście umieszczamy przed znakiem interpunkcyjnym kończącym zdanie lub jego część.
2. W opisach bibliograficznych stosujemy prostą wersję zapisu przecinkowego (uwaga: przecinek po tytule winien być zapisany czcionką prostą, nie kursywą).
3. Opis bibliograficzny publikacji zwartej (książki) powinien zawierać: inicjał imienia (lub inicjały), nazwisko(-a) autora(-ów), tytuł dzieła, podtytuł (oddzielone kropką), tłum. inicjał imienia i nazwisko tłumacza, miejsce i rok wydania, stronę (ze skrótem s.). Uwaga: nie podajemy nazw wydawnictw.
4. W opisach prac zbiorowych tytuł (*kursywą*) poprzedza redaktora(-ów), którego nazwisko podajemy w mianowniku po skrócie red.
5. Tytuły czasopism podajemy czcionką prostą w cudzysłowie. Poszczególne elementy opisu bibliograficznego zapisujemy w sposób następujący: **numer rocznika, rok wydania, tom, numer lub/i zeszyt**, z zastosowaniem skrótów **R., t., z. i nr.**
6. Tytuły czasopism podajemy w pełnym brzmieniu. Jeśli odwołujemy się do tego samego czasopisma po raz drugi, to za pierwszym razem po pełnym tytule podajemy [**dalej: skrót czasopisma**]. Skróty czasopism zapisujemy bez cudzysłowu.
7. Przy odsyłaniu do stron internetowych należy podać: **autora, tytuł utworu, „adres” internetowy oraz w nawiasie datę korzystania ze strony.**
8. W przypadku, gdy tekstu danego autora nie cytujemy, lecz jedynie streszczamy, parafrazujemy lub do niego odsyłamy w celu znalezienia szerszej informacji, przypis poprzedzamy odpowiednio skrótem: **Por.** albo **Zob.**
9. W przypisie, w którym dane bibliograficzne są takie same jak w przypisie bezpośrednio go poprzedzającym, stosujemy zapis: **Tamże, s. xx.** Dzieło wcześniej cytowane zapisujemy: **inicjał imienia i nazwisko autora, tytuł dzieła lub jego skrócony zapis** (za każdym razem jednakowo), **s. xx.**
10. Jeżeli w jednym przypisie występują bezpośrednio po sobie więcej niż jedno dzieło tego samego autora, to przy cytowaniu drugiego dzieła (i następnych – jeśli występują bezpośrednio po sobie) zamiast inicjału imienia i nazwiska autora piszemy: **tenże (taż), tytuł lub jego skrót, dz. cyt., s. xx.**

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW

1. Artykuły do czasopisma „Nasza Przeszłość” przyjmowane są do poszczególnych tomów w dwóch terminach do **31 marca** (na II półrocze roku bieżącego) oraz do **30 września** (na I półrocze roku następnego).
2. Tekst powinien być przygotowany w dostępnych edytorach tekstu Microsoft Word (plik zapisany w formacie doc, z możliwością odczytu w starszych wersjach programu) lub LibreOffice.
3. Prosimy o dołączenie do artykułów bibliografii załącznikowej, streszczenia, słów kluczowych oraz notki bibliograficznej.

Informujemy, że na stronie internetowej Instytutu Wydawniczego „Nasza Przeszłość” <http://www.naszaprzeszlosc.pl/sklep/> można zamówić kilkadziesiąt archiwalnych tomów NP.

W celu zaznajomienia się z ich zawartością polecamy pełną bibliografię na stronach internetowych wydawnictwa. Spisy treści zebrane są w dwóch plikach, które można przeglądać dzięki darmowemu programowi Adobe Reader. Nasza strona: www.naszaprzeszlosc.pl

---

Zadanie „Digitalizacja roczników czasopisma „Nasza Przeszłość” i udostępnienie ich w internecie” zostało dofinansowane w ramach umowy 968/P-DUN/2016 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Nakład 128 tomu: 320 egz.

Druk i oprawa:

Wydawnictwo Instytutu Teologicznego

Księży Misjonarzy

ul. Stradomska 4, 31-058 Kraków

Wydawnictwo@witkm.pl www.witkm.pl